

कार्यपालिकाबाट स्विकृत मिति २०७५/०२/११

राप्ती गाउँपालिका

मेशिनरी औजार सञ्चालन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका

२०७५

राप्ती गाउँपालिका

दाङ जिल्ला

५ नं. प्रदेश, नेपाल

राप्ती गाउँपालिका

मेशिनरी औजार सञ्चालन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका २०७५

प्रस्तावना

राप्ती गाउँपालिका, गाउँ कार्यपालिका कार्यालयले खरिद गरेको मेशिनरी औजार विभिन्न व्यक्ति, संस्था र निकायलाई भाडामा उपलब्ध गराउँदा अवलम्बन गर्नुपर्ने विधि र प्रक्रियालाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाई लापरबाही, हिनामिना, नियन्त्रण गर्नका लागि नेपालको संविधानको धारा २२६ तथा स्थानिय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा १०२ बमोजिम राप्ती गाउँ कार्यपालिकाले **मेशिनरी औजार सञ्चालन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका २०७५** तर्जुमा गरी लागु गरेको छ ।

1. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

- क) यस निर्देशिकाको नाम **मेशिनरी औजार सञ्चालन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका २०७५** रहेको छ ।
- ख) यो निर्देशिका गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मितिदेखि लागू हुनेछ ।

2. परिभाषा

विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा

- (क) “निर्देशिका” भन्नाले राप्ती गाउँपालिकाको **मेशिनरी औजार सञ्चालन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका २०७५** बुझ्नुपर्छ ।
- (ख) “गाउँपालिका” भन्नाले राप्ती गाउँपालिका बुझ्नुपर्छ ।
- (ग) “ऐन” भन्नाले स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ बुझ्नुपर्छ ।
- (घ) “कोष” भन्नाले राप्ती गाउँपालिकामा यस निर्देशिका बमोजिम गठन गरिएको **मेशिनरी औजार सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कोष** बुझ्नुपर्छ ।
- (ङ) **मेशिनरी औजार** भन्नाले विकास निर्माण सम्बन्धी काम गर्न प्रयोग गरिने गाउँपालिकाको स्वामित्वमा रहेका भ्याकु लोडर, रोड रोलर, ट्र्याक्टर जस्ता मेशीनरी उपकरणलाई जनाउँछ ।
- (च) धरौटी भन्नाले कुनै काम नसकिएसम्म जमानत वापत राखिएको रकमलाई जनाउँछ ।

3. निर्देशिकाको उद्देश्य

यस निर्देशिकाको उद्देश्य देहाय बमोजिम हुने छ ।

क. गाउँपालिकाको स्वामित्वमा रहेको मेशिारी औजारलाई सदुपयोग गर्न सघाउ पुऱ्याउने ।

ख. गाउँपालिकाको मेशिारी औजारलाई मितव्ययी, पारदर्शी तरीकाले संचालन गरी गाउँपालिकाको आन्तरिक आम्दानी वृद्धि गर्ने तथा जनतालाई अत्याधिक मात्रामा सेवा दिई गाउँपालिकाप्रति जनताको अपनत्व वृद्धि गर्ने ।

ग. आर्थिक व्यवस्थापन प्रणालीलाई अनुशासित र वित्तीय कुशलता हासिल गर्न सघाउ पुऱ्याउने ।

घ. गाउँपालिकाको संस्थागत क्षमता विकास, आयोजना व्यवस्थापन र वित्तिय अनुसाशन कायम गर्ने

ड. मेशिनरी औजार संचालन समितिलाई उल्लेखित साधनहरु प्रति अझ वढी जिम्मेवार र उत्तरदायी बनाउने ।

च. मेशिनरी औजारलाई कुशलता पूर्वक संचालन गरी दिर्घकालिन रुपमा प्रयोगमा ल्याउने ।

4. मेशिारी औजार प्रयोगको क्षेत्र र प्राथमिकताक्रमः

क) मेशिारी औजार दैवी प्रकोप, फोहोरमैला व्यवस्थापन, विकास निर्माण सम्बन्धी कार्यमा बाहेक अन्य कार्यमा प्रयोग गरिने छैन ।

ख) गाउँपालिकाको स्वामित्वमा रहेको मेशिारी औजार प्रयोग गर्न उपलब्ध गराउँदा देहायको प्राथमिकता बमोजिम गरिने छःः

1. दैवी प्रकोप उद्धारको कार्यमा
2. गाउँक्षेत्रमा गाउँपालिकाबाट संचालन भएका विकासका आयोजनाहरुको कार्यमा
3. गाउँक्षेत्रमा उपभोक्ता समितिबाट कार्यान्वयन गरिएका विकास आयोजनाको कार्यमा
4. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सरकारी, गैर सरकारी क्षेत्रबाट सञ्चातिल विकास आयोजनासंग सम्बन्धित कार्यमा गाउँ क्षेत्रका अन्य व्यवसारी, निर्माण कर्मीहरुलाई भाडामा दिंदा ।

5. संचालनका लागि जनशक्ति व्यवस्थाः

क) मेशिारी औजारलाई संचालन गर्नका लागि प्रति औजार एक जना चालक र एक जना सहयोगीको व्यवस्था गरिनेछ ।

ख) चालक र सहयोगीको पारिश्रमिक तथा सुविधा करार सम्भौताबाट निर्धारण भए बमोजिम हुनेछ ।

6. भाडा दर निर्धारण:

गाउँपालिकाले मेशारी औजारको भाडा दर प्रचलित बजार मुल्यलाई आधार मानी गाउँ सभाबाट निर्धारण भए बमोजिम हुनेछ ।

7. मेशारी औजार भाडामा दिंदा अपनाउनुपर्ने निर्देशिका:-

- क. भाडामा लिन चाहने व्यक्ति, संघ, संस्था, उपभोक्ता समिति, फर्म तथा कम्पनीको प्रोप्राईटरले गाउँ सभाबाट स्वीकृत दररेटमा अग्रिम रुपमा धरौटी स्वरुप गाउँपालिकामा नगदै जम्मा गरेको धरौटी रसिद वा गाउँपालिकाको नाममा नगदै वा गाउँपालिकाले तोकिएको बैकमा तोकिएको समय अनुसारको रकम जम्मा गरेको बैक भौचर सहित **अनुसूची १** बमोजिमको ढाँचामा गाउँपालिका समक्ष निवेदन दिनुपर्नेछ ।
- ख. यसरी निवेदन प्राप्त हुन आएमा समितिको बैठक बसी मेशारी औजार उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा आवश्यक सिफारिश गर्नेछ । सिफारिश गर्दा जानु पर्ने दुरी, आउन जान लाग्ने अन्दाजी समय, संचालन गर्न माग गरेको समय र अन्य सम्बन्धित विषय खुलाई प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ । सिफारिश र औचित्यताका आधारमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले भाडामा दिने सम्बन्धि अन्तिम निर्णय गर्नेछन ।
- ग. तोकिएको समयावधिको कार्य समय समाप्त भएपछिको भाडा रकम वापतको गाउँपालिकाले कट्टी गर्नुपर्ने रकमको नगदी रसिद कार्यालयले उपलब्ध गराउने छ ।
- घ. नगदै रकम जम्मा गरेको वा बैकमा रहेको तोकिएको खातामा जम्मा गरेको धरौटी रकम तोकिएको समयावधी भन्दा कम काम भए कार्यालयले कामको परिमाण अनुसारको दरको रकम कट्टा गरी बाँकि रकम फिर्ता गर्नेछ ।
- ङ. धरौटीवापत जम्मा भएको रकमले खामेभन्दा बढी समय कुनै पनि मेशिनरी औजार कार्य प्रकृया अगाडी वढाउन वाध्य हुनेछैन ।
तर कार्यालयमा आई वा कार्यालयको प्रतिनिधिलाई धरौटी वापत थप रकम बुझाएमा कार्य सुचारु गर्न सकिने छ । सो कुराको जानकारी कुनै पनि संचारको माध्यमबाट तुरुन्त कार्यालयलाई जानकारी गराउनु पर्ने छ ।
- च. कार्यालयको अनुमति नलिई चालकले कार्य प्रकृया अगाडी वढाएमा चालकबाटै सरकारी बाँकी सरह असूल उपर गरी चालकलाई विभागीय कारवाही गरीनेछ ।
- छ. मेशिनरी औजार भाडामा लिन चाहने व्यक्ति संस्था, फर्म, उपभोक्ता समिति, कम्पनी वा प्रोप्राईटरले भाडामा लिदा गाउँपालिका कार्यालय वा मेशिनरी औजार रहेकै स्थानबाट भाडादर गणना गरिने छ ।
- ज. गाउँपालिकाको कोषबाटै हुने विकास निर्माण कार्यको हकमा व्यक्ति, संस्था, फर्म कम्पनी, उपभोक्ता समितिले कार्य संचालन गर्दा अग्रिम नगदै वा बैक जम्मा गर्ने व्यक्ति फर्म, संस्था, कम्पनी, ठेकेदार वा उपभोक्ता समितिलाई विशेष प्राथमिकता दिईनेछ ।

- फ. मेशिनरी औजार भाडामा लिने व्यक्ति फर्म, संस्था, कम्पनी, ठेकेदार, उपभोक्ता समितिले मेशिनरी औजार भाडामा लिने स्थानदेखि नै इन्धन खर्च व्यहोनु पर्ने छ ।
- ज. मेशिनरी औजार मेशिनरी औजारको आन्तरिक खाता वेग्लै हुनेछ । उक्त खातामा उक्त मेशिनले कार्य गर्दा प्राप्त हुने भाडा रकमलाई जम्मा गरीने छ । खाता प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र लेखा अधिकृतको संयुक्त दस्तखतबाट संचालन हुनेछ ।
- ट. चालकले प्रत्येक घण्टाको लगवुक तयार गर्नु पर्ने छ । कार्य स्थलमा काम गर्दा वढी काम गरी कम काम देखाई वा तोकिएको भन्दा वढी काम गरी कुनै तरीकाले कुनै कर्मचारी तथा पदाधिकारी, व्याक्ती, संस्था, ठेकेदार वा उपभोक्ता समितिको यस निर्देशिका भावना र मर्म विपरीत हुने गरी प्रलोभन, मोलाहिजा, भनसुन तथा कसैको डर, धम्की धाकमा परी कसैलाई संचालन गर्न दिए उल्लेखित कार्यलाई गम्भिर अपराध मानी प्रचलित कानून बमोजिम निजलाई कारवाही गरिनेछ ।
- ठ. गाउँपालिकाले मेशिनरी औजारको अनिवार्य रूपमा विमा गराउनु पर्नेछ ।

8. मेशिनरी औजार सञ्चालन कोष

गाउँपालिकामा मेशिनरी औजार संचालन कोष रहने छ । यस कोषमा मेशिनरी औजार भाडामा दिंदा प्राप्त भएको रकम जम्मा गरिने छ । उक्त कोषबाट तपशिलका बमोजिमका शिर्षकहरुमा बाहेक अन्य शीर्षकमा कुनै रकम खर्च गरिनेछैन ।

- १ चालक र सहयोगीलाई दिइने तोकिए अनुसारको तलब भत्ता रकम ।
- २ इन्धन खर्च ।
- ३ मेशिनरी औजार उपकरण ,पाटपूजाको मर्मत तथा खरिद खर्च ।
- ४ मेशिन संचालन गरेवापात नेपाल सरकारलाई तिर्नु पर्ने कर रकम ।
५. मेशिनरी औजार सञ्चालन समितिको बैठक बस्दा भएको चिया खर्च ।
- ५ गाउँ सभाले निर्णय गरे अनुसारका शिर्षकहरुमा खर्च हुने रकम ।
- ६ मेशिन संचालन गर्दा आईपर्ने विविध तथा भैपरी खर्च ।

9. मेशिनरी औजार संचालन समितिको गठन

मेशिनरी औजारको सञ्चालनका लागि देहाय बमोजिम मेशिनरी औजार सञ्चालन समिति हुनेछ ।

क पुर्वाधार विकास समितिका संयोजक

संयोजक

ख. योजना शाखा प्रमुख:

सदस्य

ग. जिन्सी उपशाखा प्रमुख

सदस्य सचिव

10. मेशिनरी औजार संचालक समितिको काम कर्तव्य अधिकार

- क. भाडामा संचालन हुने मेशिनरी औजारको माथी उल्लेखित प्रावधानहरुको परिधि भित्र व्यक्ति, संस्था ठेकेदार, उपभोक्ता समितिहरुलाई भाडामा उपलब्ध गराउन **अनुसूची २** को ढाचाँमा सिफरिश गर्ने ।
- ख. मेशिनरी औजारहरुको मर्मत संभार तथा नयाँ पाटपुर्जा थप गर्नु पर्ने भए निर्णय गरी प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सिफारिस गर्ने ।
- ग. संचालक समितिको बैठक कम्तिमा महिनाको १ पटक अनिवार्य रुपमा वस्तु पर्ने छ । उक्त बैठकमा प्रत्येक टिप्परहरुको अवस्था, वस्तुस्थिती र आय व्यय समेतको समिक्षा गरी प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई जानकारी गराउने ।
- घ. बैठकको गणपुरक संख्या दुई तिहाई हुनेछ । दुई तिहाई सदस्यको निर्णय मान्य हुनेछ ।

11. निर्देशिकाको पालना :

गाउँपालिकाले यस निर्देशिकाका प्रावधानहरुको अतिरिक्त बजेट अख्तियारीमा तोकिएका शर्तहरु, मन्त्रालयबाट गरिएका परिपत्र एवं निर्देशन र निर्देशिकामा उल्लेखित प्रावधानहरुको समेत पालना गर्नु गराउनु पर्नेछ ।

12. संशाधन, खारेजी र वचाउ:

- क) यस निर्देशिकामा उल्लेखित कुराहरुमा छुट हुन गई कुनै कुरा थप घट गर्न वा हटाउन वा परिमार्जन गर्न परेमा सम्बन्धित ऐन नियमको परिधिभित्र रही कार्यपालिकाले मात्र गर्न सक्नेछ ।
- ख) यस निर्देशिकामा उल्लेख गरिएका कुराहरुका हकमा यसै निर्देशिका अनुसार र उल्लेख नभएका कुराहरुका हकमा प्रचलित ऐन नियम अनुसार हुनेछ ।
- ग) यस निर्देशिकाका कुनै प्रावधानहरु प्रचलित कानून एवं ऐन नियमावलीसँग वाभिएमा वाभिएको हद सम्म अमान्य हुनेछ ।

अनुसूची १

मिति २०७५ / /

श्रीमान् संयोजक ज्यू,
मेसिनरी औजार संचालन समिति
राप्ती गाउँपालिका मसुरीया दाङ

विषय :- .....भाडामा उपलब्ध गराई पाऊ।

महोदय,

तपशिल बमोजिमको कार्य स्थान र समयवधिका लागी यस
गाउँपालिकाको..... भाडामा उपलब्ध गराउन सिफारीस
गरिदिनुहुन अनुरोध गर्दछु ।

तपशिल

कामको विवरण .....

कामको किसिम.....

कार्यस्थलमा पुग्न लाग्ने अनुमती समय.....

काम गर्न लाग्ने अनुमती समय.....

निवेदकको

दस्तखत :-

नाम थर:-

ठेगाना:-

अनुसूची २

मेसिनरी औजार संचालन समिति वाट गरिएको सिफारीस

श्रीमान् प्रमुख प्रसासकिय अधिकृत ज्यू
राप्ती गाउँपालिका मसुरीया, दाङ

प्राप्त निवेदन उपर छलफल गर्दा निम्नानुसार

पाइएकोले.....भाडामा उपलब्ध गराउन सिफारिस गर्दछौं

निर्देशिकाको मापदण्ड अनुसार ..... (पर्ने/ नपर्ने) संयोजकको

कार्य संचालन गर्ने लाग्ने समय .....

दस्तखत:-

वुझाएको रकम विवरण रु.....को .....

सदस्यको

रोलक्रम अनुसार ..... उपलब्ध गराउन सकिने

मिति.....

समय .....

दस्तखत:-

सदस्य सचिवको

दस्तखत:-

मिति २०७५/